

Roma hagyományok

DUJ DZSÉNE ONLINE

Beszélgetések a táncról Lakatos Józsefné Récával és Lakatos Sára Zsanuval

Készítette Szabóné Balázs Bea és Szakál Sára Rebeka. Közreműködtek Lakatos Nikolett, Heltai János Imre és Tokár Zoltánné Katalin.

Szerettek táncolni?

Réca: Igen, nagyon.

Zsanu: Igen, a kedvencem.

Mikor tanultatok meg táncolni?

Réca: 7–8 évesen már táncoltam. Nem magnó volt, az idős emberek kupáztak meg gitároztak az utcán. Közben daloltak is. Én is így tanultam meg táncolni. Sok idős asszony is táncolt. Esténként égett a tűz és körbeültek, gitároztak. Idős asszonyok, gyerekek és fiatalok együtt táncoltak.

Zsanu: 6–7 éves koromban tanultam meg Sárika mamámtól, az anyaitól. Anyukám nem tud táncolni. Lehet ő nem akart, lehet nem vette figyelembe. Szereti hallgatni a zenét, de nem szokott táncolni. Az öcsém, Gyula ballagásán táncolt, de csak mert megkérte az öregebbik testvére.

Van neve a táncnak?

Réca: Van, de most nem jut eszembe....

Zsanu: Bokázás, kereszthágás. Jön magától, nehéz, kinek mi jön a lábára. A bokázás cipőben nehéz, mezítláb könnyebb. Az új stílusú bokázás, amikor előre megy a láb, utána fel, azt már nem tudom, de a lányaim igen. A mai fiatalok nem olyan zsúfoltan táncolnak, hanem olyan kedvesen, barátságosan,

megadják a tiszteletet.

Ki tud jól táncolni? Mitől jó egy táncos?

Réca: A mozgástól, a lábszedés, ki hogy érzékeli a ritmust.

Zsanu: Szórakoztat, mutassa magát, érdekessé teszi magát, valaki tanul tőle. A férfiaknak vezetnie kell?

Zsanu: Nem tudom, mi nők csak külön tanuljuk. Ha fiúkkal táncolunk, az másféle tánc.

Miért szereted a táncot?

Réca: Imádom! Ez egy hagyomány, soha nem fogom elfelejteni. Anyukámtól tanultam. Magyar táncot, például csárdást is tudok táncolni. Apukámtól tanultam. Apukám családja magyarosabb volt. Anyukámék bőszenyások és kendőt hordtak. A gyerekeim közül Szilvi táncol, na ő a legügyesebben. De úgy, az örömtől hullanak a könnyeim, ahogy táncol. Mindenféle táncot tud. Mikor elkezd táncolni, előbb mindenki csak nézi.

Zsanu: Mert bennem van, kicsi korom óta. Ha kicsi koromban hallottam a zenét, akkor mindig táncoltam.

Vannak szabályok a táncban?

Réca: Először is lassúbban bemegy a hölgy táncolni, és utána gyorsul a tánc. Ugyanúgy megy a férfi előtte táncolni. Én nem engedném meg, hogy a hátam mögé kerüljön!

Zsanu: Persze, hogy vannak. A cigánytáncolás másabb, az szebb. A szűk szoknyában nem lehet táncolni, mert csúnya, de a pörgős szoknya másabb, jobban kiadja a mozgásod. Tudol benne pörögni, másabb a táncod, másabb a mozgásod. Figyelni kell, hogy el legyünk takarva, ne legyen kinn a dekoltázs, ne legyen trikó, ne legyél közel a férfihoz tánc közben. Egy férjes nő is táncolhat férfivel, ha megengedi a párja. Ha van egy fiatal csaj, és van barátja, és nem engedi, hogy táncoljon, akkor nem lehet. A kislányoknak meg van engedve, de 20–25 éves kor felett nem lehet.

Mi a legkedvesebb táncos emléketek?

Réca: Húgomnál ballagás volt, édesanyám is ott volt. Anyukám is újólag táncolt; mert mikor öcsém meghalt, elhagyta a táncot.

Zsanu: Mikor Melinda fia ballagott. Három napig ittam, táncoltam, alig aludtam. Ahány zene szólt, annyiszor öltöztem át. 24 éves voltam. Minden szám után átöltöztem. Az volt a mama kérése, hogy táncoljak.

Temetéskor van tánc?

Réca: Temetéskor nem táncolunk. Utolsó éccaka az ő kedvenc nótáját eljátsz-
szák. Eltemetésig minden este virrasztás van.

Zsanu: Temetéskor nem szokás táncolni.

A gyerekeitek közül ki tud táncolni?

Réca: Az összes lány és az egyik fiú.

Zsanu: Mindegyik gyerekem tud táncolni, mindent. Napsugár már máshogy
csinálja a bokázást. Kristóf magyarosabban táncol. Szereti nézni, tanulgat, de
neki magyar a barátnője. A Dáni viszont tudja.

Felnőtt korotokban is tanultatok új tánclépéseket?

Réca: Nem, gyerekkorból maradt meg az összes tánc.

Zsanu: Nem. A régi lépések mind megmaradtak bennem, fontos volt nekem.
A tánc fárasztó is lehet...

Réca: Fiatalon nem éreztem. Letáncoltam egymás után három nótát fiatalon!
A férjem ilyenkor mindig azt mondta: na, gyere csak, te öreg asszony! Táncol-
tunk. Akkor ott senki nem állhatott fel, csak ő meg én.

Neked fontos volt, hogy a gyerekeid megtanuljanak táncolni?

Zsanu: Fontos volt. Az apjuk egyáltalán nem tud cigánytáncot. Adtam rájuk
kis bőszoknyát, megmutattam nekik a lépéseket, a pittyengetést. Megmond-
tam nekik, hogy a fiúkkal máshogy kell táncolni. Napsugár elsős volt, Klaudi
pedig óvodás.